

KURATORIUM
OŚWIATY
w Katowicach

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego

dla uczniów gimnazjów województwa
śląskiego w roku szkolnym 2010/2011

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: rejonowy

Data: 12 stycznia 2011r.

Czas pracy: 120 minut

Informacje dla ucznia:

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron i 14 zadań w części I oraz 3 tematy do wyboru w części II.
3. Czytaj uważnie wszystkie polecenia.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
6. W drugiej części testu Twoje zadanie polega na napisaniu **wypracowania** na **jeden** z trzech podanych tematów. W swojej pracy umiejętnie wykorzystaj znajomość lektur wymaganych w II etapie konkursu. Podkreśl wybrany temat. Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.
7. Zapisy w BRUDNOPISIE nie podlegają ocenie. Powodzenia!

Liczba punktów możliwych do uzyskania – **35**

Liczba punktów umożliwiających kwalifikację do kolejnego etapu – **29**

Wypełnia Komisja Konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Wypracowanie	Razem
Liczba punktów możliwa do zdobycia	1	1	1	1	2	1	3	2	2	1	2	1	1	1	15	35
Liczba punktów uzyskana przez uczestnika konkursu																

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -
2. Członkowie -
.....
.....

CZEŚĆ I

TEKST I

Mimo całej niezwykłości w złocistobiałych Aniołach była jakaś prostota, która wywoływała odruch serdeczności i zaufania. Mała Ewa poczuła Miłość, którą skierowała ku nim, a ta wracała stokroć większa. Miała uczucie, że łączy ją z nimi nić, niewidoczna, cieniutka i równie ulotna, jak nici babiego lata.

Czarne Anioły były jeszcze piękniejsze w swej groźnej urodzie. Ich grozę mała Ewa odbierała całą sobą, a wpatrywanie się w nie wywoływało gęsią skórkę. Widziała, że w głębokiej czerni ich skrzydeł i powiewających szat mienia się jak w kalejdoskopie ciemne wyraziste barwy; wyglądało to tak, jakby czern schwytała kolory i uwięziła w sobie. Migotanie wielu barw sprawiało, że od Czarnych Aniołów nie można było oderwać oczu. Przyciągały jak magnes.

Mała Ewa nie zdawała sobie sprawy, że boi się ich, a zarazem coś ją w nich urzeka. Nie pomyślała nawet, że nie wolno wychodzić za furtkę ogrodu.

Złamała zakaz rodziców i podreptała zauroczona przez ogromną łąkę, z głową zadartą do góry, potykając się, przewracając, znowu się podnosząc, nie odrywając ani na chwilę oczu od płynących w górze Aniołów.

Teraz już była pewna, że one między sobą walczą, a raczej, że Czarne atakują Białe, które próbują uciec.

— Uciekajcie, uciekajcie! — krzyknęła wystraszona, machając ku nim rączkami.

Instynktownie czuła, po czyjej powinna stanąć stronie jako świadek tej podniebnej bitwy. Chciała pomóc Białym, lecz nie wiedziała jak.

— Uciekajcie! Szybciej! Szybciej! — krzyczała jak mogła najgłośniejszym głosem, wiedząc, że nic więcej nie może zrobić.

Jednak skrzydlate Istoty, zajęte sobą, nie widziały małej Ewy i dziewczynka odczuła z tego powodu ulgę. Mimo wszystko trochę się ich bała. Odkryła, że walczące Anioły mają niewiele wspólnego ze skrzydlatą postacią o łagodnym obliczu, widoczną na obrazku znad jej łóżka. Odczuła strach, a jakiś wewnętrzny głos nakłaniał ją, by zawróciła; zarazem coś ciągnęło ją dalej i dalej, w ślad za przepływającą po nieboskłonie chmurą złocistobiałych i czarnoskrzydłych postaci. Kolorowe motyle czy ptaki wydawały się przy nich bezbarwne i szare, więc jak mogła zawrócić do domu i pozostawić ten niepowtarzalny widok?

Dorota Terakowska, *Tam, gdzie spadają Anioły*, Kraków 1999.

Tekst I wykorzystaj do rozwiązania zadań od 1. do 5.

Zadanie 1. (0-1)

Nazwij trzy różne uczucia lub stany, jakie budziły w bohaterce walczące Anioły.

.....
.....
.....

Zadanie 2. (0-1)

Dlaczego Ewa złamała zakaz rodziców i poszła sama przez łąkę? Odpowiedz jednym zdaniem. Nie cytuj.

.....
.....
.....

Zadanie 3. (0-1)

Co symbolizuje walka Białych i Czarnych Aniołów? Odpowiedzi udziel pełnym zdaniem.

.....
.....
.....

Zadanie 4. (0-1)

Napisz, co wydarzyło się w życiu Ewy, kiedy utraciła swojego Anioła Stróża. Podaj dwa przykłady, odwołując się do całości utworu.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 5. (0-2)

W podanym fragmencie bohaterka wypowiada się dwukrotnie. Nazwij środek językowy, jaki został zastosowany w jej wypowiedzi i określ jego funkcję w kontekście całego fragmentu.

.....
.....
.....

Zadanie 6. (0-1)

W podanym zdaniu podkreśl nieodmienne części mowy:

Kolorowe motyle czy ptaki wydawały się przy nich bezbarwne i szare, więc jak mogła zawrócić do domu i pozostawić ten niepowtarzalny widok?

TEKST II

Lascaux nie widnieje na żadnej oficjalnej mapie. Można powiedzieć, że nie istnieje w każdym razie w tym sensie, w jakim istnieje Londyn czy Radom. Trzeba było zasięgnąć języka w paryskim Muzeum Człowieka, aby dowiedzieć się, gdzie to właściwie jest. Z Montignac jedzie się autostradą, która wznosi się, zatacza łuk, zagłębia w las i nagle urywa. Parking. Budka z coca-colą i kolorowymi widokówkami. Tych, którzy nie chcą kontentować się reprodukcjami, wprowadza się do czegoś w rodzaju zagrody, a potem do obetonowanego podziemia przypominającego bunkier. Zamykają się metalowe jak w skarbcach zawory i jakąś chwilę stoi się, czekając na wtajemniczenie. Wreszcie drugie drzwi, prowadzące do wnętrza, otwierają się. Jesteśmy w grocie. [...]

Okolice Lascaux, i to już od średniego paleolitu, były prawdziwą Ziemią Obiecaną [...]. Tak jak później miasta powstawały na przecięciu dróg handlowych, w epoce kamiennej osady ludzkie skupiały się na szlakach czworonogów. Co wiosną stada reniferów, dzikich koni, krów, byków, bizonów i nosorożców szły przez te ziemie ku zielonym pastwiskom Owernii. Tajemnicza regularność i błogosławiony brak pamięci zwierząt, które co roku podążały tą samą drogą ku pewnej masakrze, były dla człowieka paleolitycznego takim samym cudem jak dla starożytnych Egipcjan wylew Nilu. Ze ścian groty Lascaux odczytać można potężną suplikację, aby ten porządek świata trwał wiecznie.

[...] Absyda prowadzi do zagłębiającej się czeluści, zwanej szybem, na spotkanie tajemnicy tajemnic. Jest to scena, a raczej dramat, i jak przystało na dramat antyczny, rozgrywa się między skąpą ilością bohaterów: bizon przekłuty oszczepem, leżący człowiek, ptak i niewyraźny w zarysie odchodzący nosorożec. Bizon stoi profilem, ale ma odwróconą ku widzowi głowę. Z brzucha wypływają wnętrzności. Człowiek, potraktowany schematycznie jak na rysunkach dzieci, ma ptasią głowę zakończoną prostym dziobem, rozrzucone czteropalczone ręce i sztywno wyciągnięte nogi. Ptak jakby wycięty z kartonu i umieszczony na patyku prostej linii. Całość rysowana grubą, czarną krechę, nie wypełniona kolorem, tylko złotą ochrą tła odbiega swą surową, jakby niezdarna fakturą od malowideł

wielkiej sali czy absydy. A mimo to przyciąga uwagę prehistoryków, nie tylko ze względów artystycznych, ile dla ikonograficznej wymowy.[...]

Zbigniew Herbert, *Barbarzyńca w ogrodzie*, Warszawa 2000.

Tekst II wykorzystaj do rozwiązania zadań od 7. do 11.

Zadanie 7. (0-3)

Zbigniew Herbert we wstępie do zbioru „Barbarzyńca w ogrodzie” napisał: „Czym jest ta książka w moim pojęciu? Zbiorem szkiców. Sprawozdaniem z podróży”. Jakie cechy sprawozdania dostrzegasz w utworze? Podaj trzy.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Zadanie 8. (0-2)

Wyjaśnij metaforyczne znaczenie tytułu zbioru Zbigniewa Herberta „Barbarzyńca w ogrodzie”.

.....
.....
.....

Zadanie 9. (0-2)

Poeta nazywa okolice Lascaux „Ziemią Obiecaną”. Wyjaśnij znaczenie tego związku frazeologicznego. W jakim dziele ma on swoje źródło?

.....
.....

Zadanie 10. (0-1)

Wyjaśnij, co oznacza użyte przez autora w trzecim akapicie stwierdzenie „człowiek potraktowany schematycznie”.

.....
.....
.....

Zadanie 11. (0-2)

Zbigniew Herbert w swoim eseju pisze: „Tych, którzy nie chcą kontentować się reprodukcjami, wprowadza się do czegoś w rodzaju zagrody, a potem do obetonowanego podziemia przypominającego bunkier.[...] Ich oko nie kontempluje przedmiotu, ale z precyzją mordercy doskonałego pęta go w sidła czarnego konturu.”

Podaj synonimy słów kontemplować i kontentować się:

kontemplować -
.....

kontentować się -
.....

TEKST III

- Cóż byś ty zrobił na moim miejscu? – spytał.

- Powiedz szczerze, chłopcze.

Wiedziałem, było mu naprawdę okropnie głupio, że mnie oblał. Zacząłem więc pleść, co ślina przyniesie na język, byle go pocieszyć. Mówiłem, że jestem kretyń i tak dalej; że na jego miejscu postąpiłbym tak samo jak on i że większość ludzi wcale nie zdaje sobie sprawy, jak trudna jest rola nauczycieli. Bzdury w tym guście. Stare, oklepane frazesy.

Najzabawniejsze, że plotąc tak trzy po trzy myślałem przez cały czas o czymś innym. Mieszkałem stale w Nowym Jorku i myślałem o stawie w południowej części Parku Centralnego. Zastanawiałem się, czy będzie zamarznięty, kiedy przyjadę, a jeżeli zamarznie, co się stanie z kaczkami. Głowiłem się, co robią kaczki, kiedy lód ścina cały staw. Czy ktoś po nie przyjeżdża ciężarówką i zabiera je do zoo albo gdzie indziej, czy też może same po prostu odlatują?

Ma się, swoją drogą, trochę talentu. Chcę przez to powiedzieć, że gadałem jak z nut, chociaż jednocześnie myślałem o kaczkach. Nie potrzeba wysilać zbytnio mózgowicy, kiedy się mówi do belfra. Ale przerwał mi znienacka potok wymowy. Zawsze lubił mi przerywać.

- A jak ty się na to zapatrujesz, chłopcze? Bardzo mnie to interesuje. Bardzo mnie interesuje.

- Na wyrzucenie z „Pencey” i w ogóle na te sprawy? – spytałem. Wolałbym, żeby stary Spencer zasłonił tę swoją zapadniętą pierś. Widok wcale nie był piękny.

- Jeśli się nie mylę, miałeś również jakieś trudności w poprzednich szkołach, w Whooton i w Elkton Hills. Tym razem nie brzmiało to już tylko sarkastycznie, ale jakby trochę złośliwie.

- W Elkton Hills właściwie nie miałem wielkich trudności – odparłem. Nie wylali mnie. Sam po prostu rzuciłem tę szkołę.

- A dlaczego, czy wolno wiedzieć?

- Dlaczego? To długa historia, proszę pana. Bardzo skomplikowana.

Jerome David Salinger, *Buszujący w zbożu*, Warszawa 1998.

Tekst III wykorzystaj do rozwiązania zadań od 12. do 14.

Zadanie 12. (0-1)

Nazwij typ narracji występujący w powieści „Buszujący w zbożu”.

.....

Zadanie 13. (0-1)

Jedną z wypowiedzi nauczyciela bohater uznał za złośliwą. Którą? Zacytuj odpowiedni fragment.

.....
.....

Zadanie 14. (0-1)

Przekształć podany fragment zastępując podkreślone wyrazy słowami z języka literackiego:

Ma się, swoją drogą, trochę talentu. Chcę przez to powiedzieć, że gadałem jak z nut, chociaż jednocześnie myślałem o kaczkach. Nie potrzeba wysilać zbytnio mózgownicy, kiedy się mówi do belfra.

.....
.....

.....
.....
.....

CZĘŚĆ II

Tematy do wyboru: (0-15)

- 1. „Ta książka daje siłę i budzi nadzieję, może nawet zmieni Twoje życie...”. Który z podanych w II etapie utworów zasługuje Twoim zdaniem na taką ocenę? (recenzja)**

- 2. „Mierząc się z przeszkodą, człowiek poznaje siebie” (A. de Saint-Exupéry). Uzasadnij słuszność słów pisarza przywołując losy i przeżycia bohaterów dwóch zaproponowanych w II etapie lektur. (rozprawka)**

- 3. „Podróż jest jak gra, zawsze towarzyszy jej korzyść albo strata...”(J. W. Goethe). Uzasadnij słuszność słów poety przywołując losy i przeżycia bohaterów dwóch zaproponowanych w II etapie lektur i własne przemyślenia. (rozprawka)**

WYPRAWOWANIE

.....
.....
.....
.....
.....
.....

MODEL ODPOWIEDZI
ETAP REJONOWY

Część I

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Zasady przyznawania punktów
1	Np. lęk, groza, zachwyty, zauroczenie, napięcie	0-1 Przyznaje się punkt za podanie trzech różnych uczuć zgodnych z tekstem. Nie przyznaje się punktów za podanie określeń synonimicznych.
2	Np. Ewa złamała zakaz rodziców, ponieważ widok lecących Aniołów ją zachwyił.	0-1 Przyznaje się jeden punkt za odpowiedź zgodną z tekstem
3	Walka Białych i Czarnych Aniołów symbolizuje walkę Dobra ze Złem.	0-1 Przyznaje się jeden punkt za odczytanie symbolicznego znaczenia.
4	Np. Ewa ulegała licznym wypadkom (zwichnięty palec, rozbity nos, złamane żebra), zachorowała na ciężką chorobę (białaczka).	0-1 Przyznaje się jeden punkt za odpowiedź zgodną z treścią utworu.
5	Środek językowy – wykrzyknienie, funkcja – np. podkreślenie emocji dziewczynki	0-2 przyznaje się jeden punkt za nazwanie środka językowego i jeden za określenie funkcji we fragmencie
6	<i>Kolorowe motyle czy ptaki wydawały się przy nich bezbarwne i szare, więc jak mogła zawrócić do domu i pozostawić ten niepowtarzalny widok?</i>	0-1 Przyznaje się jeden punkt za podkreślenie wszystkich części mowy nieodmiennych.
7	np. Zawiera fakty dotyczące miejsc i wydarzeń, których autor był uczestnikiem, zawiera opinie autora, jest subiektywna relacją	0-3 Przyznaje się po jednym punkcie za każdą cechę
8	np. „Barbarzyńca w ogrodzie” oznacza spotkanie człowieka, który nie zna cywilizacji, jest prymitywny, ze sztuką.	0-2 Przyznaje się dwa punkty za interpretację zawierającą wyjaśnienie obu członów tytułu. Nie przyznaje się punktów cząstkowych.
9	np. kraina dobrobytu, miejsce szczęśliwości, Biblia	0-2 Przyznaje się jeden punkt za wyjaśnienie związku frazeologicznego i jeden

		punkt za podanie jego źródła
10	Człowiek przedstawiony w sposób uproszczony, bez szczegółów.	0-1 Przyznaje się jeden punkt za poprawne wyjaśnienie stwierdzenia. Uwaga! Wypisanie lub przekształcenie cytatu „ <i>jak na rysunkach dzieci, ma ptasią głowę zakończoną prostym dziobem, rozrzucone czteropalczone ręce i sztywno wyciągnięte nogi</i> ” jest błędne.
11	np. kontemplować – rozmyślać kontentować się – cieszyć się, radować się,	0-2 Przyznaje się po jednym punkcie za podanie synonimu do każdego wyrazu
12	Narracja pierwszoosobowa.	0-1 Przyznaje się jeden punkt za poprawną odpowiedź
13	„Jeśli się nie mylę, miałeś również jakieś trudności w poprzednich szkołach, w Whooton i w Elkton Hills.”	0-1 Przyznaje się jeden punkt za wypisanie odpowiedniej wypowiedzi. Nie jest konieczne użycie cudzysłowu.
14	np. mówiłem płynnie, mózgu, nauczyciela	0-1 Przyznaje się jeden punkt za zastąpienie wszystkich podkreślonych słów.

Część II (0-15)

Kryteria oceny recenzji książki

I TEMAT (0 – 6)*

1. Podanie podstawowych informacji o książce (*autor, tytuł, gatunek literacki*) – co najmniej trzy informacje 0 – 1p.

1. Przedstawienie problematyki utworu 0 – 1p.

2. Subiektywna ocena różnych elementów książki (*np. kompozycja, przebieg akcji, postawy bohaterów, język, elementy edytorskie*) co najmniej trzy elementy 0 – 1p.

4. Zgodne z tematem elementy argumentacji 0-1p.

5. Uzasadnienie opinii 0-1p.

6. Poprawność pracy pod względem merytorycznym 0 – 1p.

II KOMPOZYCJA (0 – 2)**

1. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji 0 – 1p.

2. Spójność tekstu 0 – 1p.

III JĘZYK I STYL (0 – 4)**

1. Poprawność językowa 0 – 3p.

[0 – 1bł. → 3p.

2bł. → 2p.

3bł. – 4bł. → 1p.

5bł. ... → 0p.]

2. Funkcjonalność stylu (styl odpowiedni do formy wypowiedzi - nie pojawiają się: wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, mieszanie stylów, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów, nadużywanie wyrazów obcych, nieuzasadnionych wyrażeń typu: *praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy*). 0 – 1p.

IV ZAPIS (0 – 3)**

1. Poprawność ortograficzna

0 – 2p.

[0bł. → 2p.

1bł. → 1p.

2bł. → 0p.]

2. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy) 0 – 1p.

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

KRYTERIA OCENY ROZPRAWKI

I TEMAT (0-6 pkt)

1. Tekst jest co najmniej w połowie zgodny z tematem. 0-1p.

2. Rozwinięcie obejmuje:

a) stanowisko odnoszące się do tezy przedstawionej w temacie 0-1p.

b) podanie dwóch przykładów z dzieł literackich wymienionych w regulaminie konkursu 0-1p.

c) wykorzystanie pierwszego przykładu w funkcji argumentacyjnej 0-1p.

d) wykorzystanie drugiego przykładu w funkcji argumentacyjnej 0-1p.

e) porównywanie, uogólnianie lub wnioskowanie. 0-1p.

II KOMPOZYCJA (0-2 pkt)*

4. Tekst ma kompozycję trójdzielną z zachowaniem właściwych proporcji. 0-1p.

5. Tekst jest spójny i logicznie uporządkowany (występują wskaźniki zespolenia). 0-1p.

III JĘZYK I STYL (0-4 pkt)*

1. Poprawność językowa 0 – 3p.

[0 – 1bł. → 3p.

2bł. → 2p.

3bł. – 4bł. → 1p.

5bł. ... → 0p.]

2. Funkcjonalność stylu (*styl odpowiedni do formy wypowiedzi językowej - nie pojawiają się: wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, mieszanie stylów, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów, nadużywanie wyrazów obcych, nieuzasadnionych wyrażeń typu: *praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy**). 0 – 1p.

IV ZAPIS (0 – 3)**

1. Poprawność ortograficzna

0 – 2p.

[0bł. → 2p.

1bł. -> 1p.

2bł. -> 0p.]

2. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy) 0 – 1p.

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**